

Stefanovits Pál: Magyarország talajai

2. bővített, átdolgozott kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1963

Stefanovits Pál „Magyarország talajai” című munkája 1956-ban jelent meg. A szerző benne rendszeres összefoglalását adta az elmúlt évtized közepéig végzett talajtani kutatások eredményeinek. A munka hézagpótló voltának bizonyítéka az, hogy alig 5 évvel megjelenése után felmerült újabb kiadásának szükségessége. Szükségessé tette az új kiadást nemcsak az a körülmény, hogy az első kiadás elfogyott a könyvpiacon, hanem még inkább az, hogy a megjelenése óta elmúlt rövid idő alatt a hazánk talajaira vonatkozó ismereteink lényegesen bővültek. Az ország talajtani felvétele talajtípusainak részletesebb, pontosabb felismerésére vezetett; bővültek a talajok keletkezési módjára, fejlődésére, tulajdonságaik okozati összefüggésére vonatkozó ismereteink. De ez nemcsak a szorosan vett talajtan tárgy-körének gazdagodását, elmélyítését jelenti, hanem jelenti azt is, hogy a talajok tulajdonságainak részletesebb megismerése a talajtanak a gyakorlatban való alkalmazására szilárdabb alapot nyújt. Alkalmazása tágabb körű, a belőle levonható következtetések szélesebb körben a nagyobb biztonsággal érvényesíthetők. Ezek a szempontok döntően szoltak amellett, hogy Stefanovits Pál könyve újból kiadassék a megjelenése óta eltelt idők tapasztalatainak felhasználásával. Ez a mű lényeges kibővítésével járt, a 2. kiadás 442 oldal terjedelme az 1. kiadás 252 oldalnyi terjedelmével szemben ékes bizonyítéka a talajtan időközben történt gyarapodásának.

A munkában a genetikai szemlélet uralkodik. Talajtípusaink ismertetésének alapjául a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Trágyázástani Bizottságának kezdeményezésére kidolgozott osztályozási rendszer szolgál. Ennek keretében történik az egyes talajtípusok részletesebb ismertetése. Kiemelkedő ezek közül a barna erdőtalajok természetrajzát tárgyaló része a munkának, amelyben a szerző saját vizsgálatainak felhasználásával a középeurópai erdőtalajok genetikáját tisztázva, e nagy kiterjedésű és a földművelés szempontjából igen fontos talajtípusnak genetikai osztályozását adja, amely osztályozás nemzetközi elismerésre is talált. Hasonlóképpen új szempontok érvényesülnek a csernozjom talajok, a szikes talajok és a réti talajok osztályozásánál is.

Az egyes genetikai talajtípusok tárgyalása után a szerző áttér hazánk talajföldrajzi viszonyainak ismertetésére. Az erről szóló

fejezet a könyv legnagyobb fejezete, 163 oldalon tárgyalja az ország egyes természeti tájainak talajviszonyait. Az 1. kiadással szemben a munkának ez a része lényegesen átdolgozott keretben foglalkozik hazánk talajtakarójának ismertetésével. Az egyes genetikai talajtípusok elterjedését kisebb területegységeként adja meg, amint írja azért, mert „a finomabb részletekre is kiterjedő összefüggések csak ezeken a kisebb egységeken belül észlelhetők, és ugyanakkor ezek a részletek azok, melyek a mezőgazdasági gyakorlat számára a legtöbbet jelentenek.”

A munkának ez a része hazánk talajtakarójának részletes leírását adja. Összefoglalva megtaláljuk benne nemcsak az irodalomban eddig leírt talajföldrajzi adottságokat a korszerű genetikai szemlélet szerint rendezve, hanem nagyszámú olyan megállapítás is foglaltatik benne, amely eddig még nem került közlésre. Itt tárgyalja a szerző a talajpusztulás jelenségére vonatkozó hazai megfigyeléseket.

A könyv egy további része hazánk talajviszonyainak agrotechnikai vonatkozásairól szól az ország genetikai talajtérképe alapján. Ez a térkép újabb fogalmazásában a könyv mellékleteként szerepel, s 29 genetikai talajtípus és altípus előfordulását tünteti fel színjelzésekkel. Agrotechnikai szempontból igen érdekesek azok a kis térképek, amelyek a talajok humusz- és tápanyagtartalmát, a műtrágyák várható hatását, a talajok művelhetőségi viszonyait és a talajvédelem lehetőségeit tüntetik fel.

A könyv szövegének illusztrálására 109 ábra és térkép, továbbá 22 tábla szolgál 48 színes képpel. Az egyes talajtípusok jellegzetes szelvényeit feltüntető eredeti színes fényképek nagy mértékben teszik szemléletessé a szövegben leírt talajtípusokat.

Stefanovits Pál „Magyarország talajai” című munkája hazánk talajviszonyairól szóló ismereteink korszerű összefoglalása. Nélkülözhetetlen forrásmunkául szolgálhat mindazoknak, akik hazánk talajviszonyaival foglalkozni kívánnak, éspedig mind a kutatóknak, aki tovább fejleszti a talajainkról szóló tudományt, mind annak a nagyszámú szakembernek, aki hazánk földművelésének fejlesztése érdekében felhasználni kívánja a talajaink természetrajzáról szóló ismereteinket.

BALLENEGGER RÓBERT

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Vidosa László

A kézirat nyomdába érkezett: 1964. VI. 1. — Példányszám: 1400 — Terjedelm: 14,9 (A/5) ív